

Izhaja vsaki četrtek ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznaniła sprejem a upravništvo, Gorica Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunki ulici, na Josip Verdievem tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasni poslanice se računijo po petil vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XIX. letnik.

V Gorici, 16. februarja 1911.

7. številka.

Dvoje nasvetov goriškim in tržaškim Slovencem.

(Z dežele.)

I.

Skoraj slednja občina ima leto za letom večje občinske naklade, a večina teh naklad se ne obrača v koristna podjetja, ampak roma v tuja mesta v raznovrstne bolnice ter za podporo po mestih popolnoma izmolženih ter deloma tudi pokvarjenih ljudi, ki jih mnogokrat poštene občinarji niti ne poznajo. A če si človek ogleda bolj natančno razmere, opazi, da plačujejo naše občine večkrat razne stroške za ljudi, koji bi si lahko že davno prisvojili domovinsko pravico v občini svojega bivanja. Pred kratkim časom je imel pisec teh vrstic v rokah akte ljudi, ki so prišli ubogi občini na hrbet, ki prebivajo že nad 50 let v Trstu. In uboga občina plačaja, ker nisi skrbela, da bi dobili v Trstu domovinsko pravico. Stranke same so navadno nevedne.

Ptuga gospoda jih o domovinski pravici gotovo ne podučijo. Magistrati jim navadno še prav radi podporo dajejo, da imajo potem tudi več vzroka za odvrnitev prošnje, če prosijo za domovinsko pravico.

Tu bi bilo treba ljudi podučiti, da, če rabijo kako podporo, naj se obrnejo naravnost na domačo občino in ne na magistrat. Zatorej bi bilo izredno potrebno, da bi v vsaki občini imeli vse v tujini živeče občinarje v nekaki evidenci, kakor ima vojaška oblast nadomestne rezervnike. Županstvo bi moralo natančno vedeti, kje se odsotni občinar nahajajo in od kod se nahajajo tam.

Županstvo bi moralo vsako leto zapisnik odsotnih občinarjev pregledati ter po preteku desetletnega bivanja koj v smislu domovinske postave iz leta 1896 napraviti prošnjo za vsprejem v dotično občino (mesto), kjer kak občinar prebiva in, kakor se razume, tudi ne odnehati, če bi se magistrat po robu postavil. Na tak način bi si občine z malim trudom prihranile ogromnih tisočakov.

Koliko naših žuljev ide sedaj v Trst in Gorico, ki bi ostali lahko v občino korist doma. Potem se hudovati in, kakor se večkrat godi, celo svoje zanikati, nič ne pomaga! Zastonj je po toči zvoniti, krščenih ljudi se ne da nikdar utajiti! Dovolj je, če bolnice vedo, kje so osebe, ki so jih imele v oskrbi, rojene bile oziroma od kod so bili njih stariši.

Ravno tako bi bilo treba, da bi se nahajala v Trstu in Gorici nekaka narodna pisarna (centrala), koja naj bi pazila na v mesto došle naše ljudi v narodnem, verskem in socialnem družabno-gospodarskem oziru. Mnogo

bi se dalo tu storiti, zlasti pri mladini! Županstva naj bi naznaniła vsakega, ko odide, narodni pisarni ter kolikor mogoče natančno popisala v mesto došli občinarjev duševne zmožnosti in lastnosti. Mnogo bi tu pomagalo, zlasti pri otrocih, ako se preselijo stariši z otroci v mesto. Tako bi se lahko malim nudila priložnost, da bi se posvetili stanu, za koji jim je stvarnik dal zmožnost. Mnogo naših ljudi bi na tak način prišlo do strokovne izobrazbe, blagostanja, medtem ko se jih sedaj mnogo poizgubi, ptujcem hlapčuje, potem pa kot izmolžena limona na stara leta telesno pohabljenih, duševno pokvarjenih spet domov vrne. Sedaj ob ljudskem štetju imajo naša županstva najlepšo priložnost za to.

II.

Po vseh naših časopisih kar mrgoli dopisov in protestov proti krivicam, ki so jih delali naši narodni nasprotniki pri ljudskem štetju. Pri vsakem ljudskem štetju gremo Slovenci primeroma z Lahi in Nemci nazaj, dasi je naš narod čil ter moralno v primeri z Lahi in Nemci mnogo bolji. Ako pa kljub temu v predalih ljudskega štetja nazadujemo, smo sami krivi, ker smo le bolj boječ, mnogo preveč potratnosti vdan in ne praktično delaven, na prihodnjost misleč narod. Še vedno smo več ali manj narod hlapcev, dekel, delavcev in ne narod svojcev. Še vedno smo ptujci na lastni grudi, a ptujci so na naši zemlji še vedno naši gospodarji.

Glej trgovino, obrtnijo, tovarne in industrijo po naši domovini! V čegavih rokah je vse to?! Pogled v Trst, Gorico, celo v narodni Solkan! V čegavih rokah se nahajajo tu skoraj vsa trgovina?! S kakšnimi pridelki in kdo tu trguje?! Niso li izdelki, s katerimi se trguje, ako izvzemeš iz ptujine privoženo kolonijsko blago, skoraj izključno slovenski izdelki?! In kdo je tu gospodar, kdo pa delavec, sluga, posej?! Gospodar Lah, Nemeč, sluga Slovenec, odjemalec zopet Slovenec. Ni-li to narobe svet?! Nadarjen Slovenec je za hlapca, manj nadarjen Lah, Nemeč pa za gospodarja!

Kdor je imel prilike poučevati otroke mestne gospode, sedeti po šolskih klopih skupno z mestnimi gospodiči, gotovo ni občudoval njih bistroumnosti, zlasti če jih je primerjal z bistrimi glavami naših brihtnih slovenskih otrok, ki jih skoraj gotovo nad 98 od sto ostane izgubljenih, zakopanih talentov, kateri kasneje postanejo mestni delavci oziroma drvarji.

In ko bi šli ti v mladosti v trgovino, rokodelstvo, obrtnijo, bi kasneje kot strokovno izobraženi, nadarjeni ljudje lahko izborni izhajali. Ti bi bili kasneje kot gospodarji po mestih naša opora, ako bi vzrasli pod pravim nadzorstvom. Kmalu bi tako strokovno izobraženi in nadarjeni ljudje prišli do blagostanja in samostojnosti. Mnogim

našim ljudem se po mestih dobro godi, dasi niso dobili od doma drugega ko zdrav razum, potem pa v mestu dobro vzgojo.

Ako hočemo biti torej narod samostojen, ako hočemo, da pri prihodnjih ljudskih štetjih ne bodo naši nasprotniki nas več vsaj na papirju uničevali, da ne bodo naši potomci sužnji ptujcev, ampak po naših mestih samostojni gospodarji, potrudimo se, da rešimo kolikor mogoče našo mladino, da jo kolikor mogoče strokovno izobrazimo. In to se da pri nadarjenosti naših ljudi prav lahko doseči. Ni treba drugega, kakor da učiteljstvo in duhovščina na bolj nadarjene otroke obrne svojo pozornost, da jih zlasti v zadnjih šolskih letih podučijo, kako morajo v mladosti skrbeti, se truditi, učiti, varčevati, če hočejo kdaj sami dobro živeti ter koristni udje naroda biti.

Vže v nežna srca mladine je treba vcepiti veselje do trgovine, rokodelstva, obrtnije itd., sploh vsak, kdor ne bo imel kasneje kmetije in ki je nadarjen, naj se posveti stoki, h koji ga vleče srce.

Na to je treba opozoriti tudi stariše, da skrbijo za strokovno izobrazbo zlasti onih otrok, katerim ne morejo zapustiti nič zemljišča. In kmalu bomo imeli potem dovolj strokovno izobraženih ljudi po naših mestih. Za njimi bodo morali zaostati duševno in telesno slabejši potomci naših nasprotnikov in ne bodo mogli nikakor tekmovali. V teku 20—30 let bo kar mrgolelo našega duševno in telesno zdravega, v raznih strokah dobro podkovanega življa po naših mestih, ako od vsakih 1000 naših ljudi le eden ali dva fantiča prideta v naša mesta še učiti trgovine, rokodelstva ali obrtnije. Lahko jih pride tudi več prav nadarjenih na leto. S skupnim delom in požrtvovalnostjo celega naroda dalo bi se to prav lahko doseči. Tu bode narod imel gotovo več koristi, kakor od razkošnih palač, hotelov, brezpomembnih potratnih dirk, plesov in veselij.

Zato pa narodni voditelji v tem oziru takoj na delo, da ne bode za deset let laško-nemško gospodarsko kolo naših žuljev mlelo. V gospodarskem oziru od ptujcev odvisni naši ljudje morajo mnogokrat prodajati svojim tlačiteljem svojo moč, mnogokrat svoje versko prepričanje, na zadnje pa pri ljudskem štetju svoj materni jezik.

Politični pregled.

Poslanska zbornica.

V petek je zbornica končala razpravo o krošnjarskem zakonu. Vsprejeli so se vsiodsekovi predlogi.

Prihodnja seja poslanske zbornice se naznani pismenim potom.

„Slovanska Enota“.

Na podlagi pogajanj vseh strank, ki so pripadale k „Slovanski Enoti“, se je v četrtek zopet konstituirala „Slov. Enota“ in sicer na temelju statutov, ki jih je izdelal češki poslanec Šramek. V petek se je vršila izvolitev predsedstva.

Izvoljeni so bili: dr. Fiedler za načelnika; dr. Šusteršič za prvega podnačelnika; Udržal za drugega; dr. Ploj za tretjega; dr. Kramar za četrtega; dr. Hruban za petega in Klofač za šestega podnačelnika. Vsi so bili izvoljeni soglasno.

„Slovanska Enota“ obsega člane „Slovenskega kluba“, „Saveza južnih Slavena“ in „Enotnega češkega kluba“.

Delegacije.

Skupni vojni minister baron Schönauich je rekel pri svojih izvajanjih o vojnih potrebah, da se vojne zahteve, ki so bile prvotno določene na 475,000,000 K, vsled izjav obeh finančnih ministrov o slabih finančah znižajo na 200,000,000 K.

Italijanska pravna fakulteta v proračunskem odseku.

V četrtek se je odločila usoda italijanske pravne fakultete v proračunskem odseku. Govoril je posl. Vuković, ki je rekel, da ni bila dosedanja obstrukcija Jugoslovanov obrnjena proti Italijanom, marveč proti vladi, ki neče pripoznati šolskih zahtev Slovencev in Hrvatov. Žalibog so uporabili Italijani to—in onstran meje obstrukcijo za to, da so očrnilo Slovence kot nasprotnike italijanske kulture in italijanskega naroda ter so Ital. na ta način naredili iz tega vprašanja problem, ki je poostiril politično razmerje med Avstrijo in Italijo. Jugoslovani pripoznajo pravico Italijanov do lastne univerze, so pa proti temu, da se ustanovi v Trstu ali sploh na Primorskem, ker je Primorska dežela, v kateri gospodarijo Jugoslovani, ki pa morajo gledati na to, da se ne raznarodijo.

Potem se je govornik bavil z zahtevami Jugoslovanov, posebno pa glede reciprocitete v Zagrebu izvršenih študij. Stavil je tudi tozadevno resolucijo.

Potem je govoril posl. Korošec, ki se je izrazil protivnim predlogu posl. Skedla. Rekel je, da je vlada naklonjena provizorični ustanovitvi ital. pravne fakultete na Dunaju za dobo štirih let zato, ker si hočejo vladni krogi za ta čas osigurati glasove Italijanov, ki so potrebni za sestavo vladne večine. V svojem govoru je posebno očrtal vladni sistem. Predlagal je, naj se ital. fakulteta za stalno ustanovi na Trentinskem.

Potem so govorili še drugi nakar se je prešlo k glasovanju raznih predlogov. Predlogi — Pittonija (za Trst), Korošča (za Trident ali Roveret) in vladni predlog (kot definitivni sedež Dunaj) — so bili odklonjeni.

Vsprejel se je predlog posl. Skedla, s katerim se italijanska pravna fakulteta ustanovi provizorično na Dunaju. Vsprejele so se tudi resolucije posl. Korošec, Ploj, Vuković, Lewicki in Kotlač. Potem je bil izvoljen dr. Conci kot poročevalec v plenumu. S tem je proračunski odsek konečno rešil vprašanje glede ustanovitve italijanske pravne fakultete.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“:

P. n. gg. Andrej Matajurc, Trnovo pri Kobaridu 5, Ivan Leban, kurat na Libušnjem, 10 K, dr. Alojzij Franko, odvetnik, mesto venca na grob pok. prijatelja Feodora Kovačič 10 K; Marija Tomazini, kuharica v Gorici 1 K; Ivan Gorjan, Vogersko, 40 vin.; v nabiralnikih: v gostilni Mihe Hvalič 5 K 50 vin.; v gostilni pri „Zvezdi“ 80 vin.; gosp. Josip Kos, župni kurat Dol. Trebuša 10 K; Franc Jakin, Snežatno 50 vin.

Bog plačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vladu Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.

Za „Alojzijevišče“:

Josip Kos, župni kurat Dol. Tribuša 10 K.

Domače in razne vesti.

Iz finančne službe. Davčni oficijali Ivan Zencich, Anton Torelli in Josip Anthoine so imenovani davčnimi upravitelji v IX. čin. razredu. — Davčni asistenti Rudolf Soccolich, Milan Hočevnar in Ivan Rosso so imenovani davčnimi oficijali v X. čin. razredu. — Podčastnik I. razreda Fran Malzner ter provizorični asistenti Edvard Drndič, Fran Vogrič in Fran Pirih so imenovani davčnimi asistenti v XI. činovnem razredu.

Papež Pij X. je dovolil duhovnikom, kakor se „Slovincu“ poroča z merodajnega mesta, da opravljajo še dalje posle pri zadrugah.

„Sveti oče zapodil ljubljanskega škofa.“ — Tak je naslov „notici“ v sobotni „Soči“, ker je šel premil. knezoškof ljubljanski v Rim k sv. očetu izposlovat dovoljenje, da bodo smeli duhovniki še nadalje opravljati posle pri denarnih zavodih, kar je tudi dosegel. „Soča“ pa, ki je bila seveda zraven, ko je sv. oče sprejel v avdijenci ljubljanskega premil. knezoškofa, ve povedati, da ga je sv. oče zapodil. Kdor tega ne veruje, ni liberalac. S takimi neslanimi ocvirki pita „Soča“ neumne svoje pristasa. Koštrunov želodec mora imeti tisti, ki take oslarije požira.

Kdo je še naprednjak? — V „Slovincu“ čitamo: Glasilo mladinev je kratko malo proglasilo za klerikalce vse udeležnike pri „Glavni“ posojilnici. Zlasti dr. Hudnika prišteva najodličnejšim klerikalcem, ker je bil v Alojzevišču. Radovedni smo, kako se bo ta logika dopadla dr. Tavčarju, ki je tudi bivši Alojzeviščnik. Varujte se dr. Tavčar, pri prvi priložnosti vas bodo poslali za dr. Hudnikom.

Kolonsko vprašanje. — Pretečeni teden je imel pododsek poljedelskega odseka sejo radi vreditve kolonskih razmer. Predsedoval je poslanec Povše, poročal je poslanec dr. Faidutti; navzoča sta bila od poljedelskega ministerstva viitez Schullern in baron Unterrichter ter od ministerstva pravosodstva dr. Durig, ki je prišel vsled lanskega predloga poslanca Fona, da poroča o mnenju pravosodnega ministerstva o vprašanju, kako stališče zavzema to ministrstvo nasproti bodočemu predlogu.

Soglasno se je izreklo mnenje, da se zahteva 1) Vravnavna kolonskih pogodb;

2) podeljenje brezobrestnih ali vsaj nizko obrestnih posojil zato, da si koloni zamorejo nakupiti zemljišča, ki bi bila na prodaj;

3) odredbe za to, da se preprečijo špekulacije s prodajo zemljišč, ki imajo edini namen, da umetno zvišujejo kupno ceno zemljišč.

O teh stvareh se je razvila živahna debata, katere so se udeležili poslanci Ivanišević, dr. Schoepfer, dr. Bugatto in Fon. Na tozadevno vprašanje poslanca Fona je odgovoril dr. Durig, da se je pravosodno ministrstvo izreklo za predlog in da bo vsekako popolnoma dovršen do prihodnjega zasedanja goriškega deželnega zbora. Vsi člani pododseka so soglašali, da se ima zakonski načrt predložiti državnemu in ne deželnemu zboru. Poslanec Fon je temu dodal, da je posneti dosedanjemu predlogu, da ga vlada namerava vendarle predložiti deželnemu zboru. Ako je tako, potem bi bilo nepraktično se v pododseku baviti z načrtom, ki ne pride v razpravo v državnem zboru. Bolj umestno bi bilo, da se odsek takoj bavi z 2) in 3) točko, osobito ker bo delovanje v državnem zboru odloženo do srede marca. Tega mnenja je bil tudi dr. Durig.

Nadaljevanje razprave se je potem odneslo.

Otvoritev deželne umobolnice. Danes predpoludne se je slovesno otvorila na Šempeterski cesti nova deželna umobolnica ob prisotnosti tržaškega namestnika princa Hohenlohe, našega prevzvišenega knezonadškofa, ki je daroval v kapeli umobolnice sv. mašo, deželnega glavarja dr. Pajerja, podglavarja dr. Gregorčiča, deželnih odborikov, deželnih poslancev ter zastopnikov civilnih in vojaških oblastev. Prisotnih je bilo mnogo slovenskih in furlanskih županov ter več duhovnikov.

Govoril je deželni glavar dr. Pajer in tržaški namestnik princ Hohenlohe. Po končanih govorih se je vršilo vpisovanje v spominsko knjigo. Prvi se je upisal naš prevzvišeni knezonadškof, drugi tržaški namestnik itd. Slavnost je končala ob 1. uri pop.

Pogreb vičenskega škofa mons. Ferruglio, ki je nenadoma umrl minul teden v Štarancanu v Furlaniji, se je vršil v pondeljek ob veliki udeležbi ljudstva in ob navzočnosti našega prevzvišenega knezonadškofa, ki je opravil sv. mašo zadušnico in videmskega nadškofa mons. Rossija. Več zastopnikov civilnih in cerkvenih oblastev iz Padove, Benetk in Vinčence je bilo pri pogrebu, kakor tudi več cerkvenih dostojanstvenikov iz Trsta in iz Gorice. Rakev je bila položena v štarancansko cerkev in sicer na levo stran ob urodu.

Vojaški nabori odgodeni. Uradna agencija poroča: Ker se zasedanje delegacij podaljša, je malo upanja, da bi se zakon o rekrutnem kontingentu rešil pred koncem tega meseca. Vsled tega se pričnejo glavni nabori z dnem 19. aprila. Da se pa ustreže onim, ki se, nepoznavajoči to novo odredbo, vrnejo v svrhu nabora v domovino, se bodo vršili izjemoma in samo za te novince nabori v drugi polovici marca ter v prvi polovici aprila.

Okrožnica vsem občinam dežele. Po slovesni otvoritvi deželne umobolnice, ki je določena na 15. t. m. si bode mogel vsakdo ogledati zavod skozi dobo 4 dni.

Kdor namerava posetiti zavod bode torej imel prost vstop v vse paviljone 16., 17., 18. in 19. t. m. od 9. — 12. predp. in od 3. — 5. pop., v kar se mora zgledati pri zavodovem ravnateljstvu.

Pri ogledovanju zavoda se mora lepo vesti in strogo držati navodil, ki jih bode dajalo občinstvu vodstveno in nadzirno zavodovo osebje.

Pod 14 let stare osebe smejo priti le v spremstvu starišev ali drugih odraslih oseb. Občinske uprave se vabijo da to okrožnico razglase.

Razpis službe. — V c. kr. kaznilnici v Kopru je izpraznjeno mesto čuvaja.

Spovednik cesarja Maksimiliana umrl — Iz Buenos Airesa poročajo, da je med mašo pri oltarju za kapjo umrl stari župnik Valero, ki je izpovedal meksikanskega cesarja Maksimilijana in mu stal ob strani, preden so ga dne 19. junija 1867 ustrelili v Queretaru.

Prebivalstvo Trsta. — Trst šteje na podlagi zadnjega ljudskega štelja 224.465 prebivalcev, izvzemši garnizijo, ki znaša 3052 mož. Pred desetimi leti je imel Trst 178.172 prebivalcev. Prebivalstvo je torej naraslo za 25,99%.

Pasivna rezistenca državnih uradnikov v Trstu. Včeraj je bila v Trstu proglašena pasivna rezistenca državnih uradnikov.

Iz delayskih krogov. V nedeljo 12. t. m. vršil se je v prostorih kršč. soc. zveze sestanek krščansko misl. delavcev; ustanovila se je skupina „Jugoslovanske strokovne zveze“ za Gorico. Vabijo se tedaj delavci, da pristopijo k skupini te velike delavske organizacije, koje skupine so se že ustanovile v več krajih naše goriške dežele.

Novi udje se sprejemajo vsako nedeljo od 9. do 10. ure predpoludne v prostorih: krščansko soc. zveze, Gosp. ska ulica št. 6, II. dvorišče. Predsednikom skupine je izvoljen tovariš g. Štefan Kralj, zastopnik vzajemne zavarovalnice. Tovariši, delavci organizujmo se!

Bolezen. — Na Goriškem razsaja uže več časa še precej huda influenza. Ljudje se v postelji potijo in vse kosti jih bolijo. Tudi več slučajev smrti je uže bilo. Ljudje naj na bolnike strogo pazijo, da se ne prehladijo ali pa da ne vstanejo iz postelje prezgodaj.

Konkurz „Glavne posojilnice“ v Ljubljani. — Kar se je moralo zgoditi, se je tudi v pondeljek zgodilo. V pondeljek zvečer je razglasilo ljubljansko deželno sodišče konkurz nad premoženjem lib. „Glavne posojilnice“ v Ljubljani.

V tržiški ladjedelnici se je v enem dnevu minuli teden ponesrečilo pri raznih delih 26 oseb.

Lastnica 2000 K — beračica. — Pred dnevi so neko Marijo Filipič, staro 75 let, ki je živela od miloščine, našli mrtvo v njeni revni sobici v Trstu. Ko je oblast pregledala stanovanje, se je v veliko začudenje našlo dve vložni knjižici v skupni vrednosti nad 2000 K. Sodišče je vzelo denar v svoje varstvo.

Brezsróna babica. — V Pulju so aretirali babico Haberle, ker je na željo nekaterih nepoštenih mater spravljala s tega sveta novorojenčke. Na podlagi preiskave so aretirali 9 oseb.

Zverinjak na Brionskih otokih. Kakor poročajo nekateri listi, namerava posestnik velikega zverinjaka, ki je bil v Gorici, Hagenbeck, ustanoviti na Brionskih otokih velikansk zverinjak.

Baron Rinaldini umrl. V nedeljo je umrl v Trstu nekdanji tržaški namestnik Teodor baron Rinaldini. Pokojnik se je rodil v Padovi kot sin uradniške družine. L. 1881 je bil imenovan namestništvenim svetovalcem, l. 1885 dvornim svetnikom in 1888 namestništvenim podpredsednikom, na kar je kmalu postal namestnik. Kot namestnik je baron Rinaldini uporabil ves svoj vpliv v prilog primorskih Italijanov. To priznava sam včerajšnji „Piccolo“, ki pravi, da je bil prav zaradi tega vpokojen. Primorski Slovani so imeli pod Rinaldinijem prebridke čase. Da je slov. mestna šola nastanjena v nekdanji vojašnici v Podturnu, to je v prvi vrsti Rinaldinijeva zasluga. Truplo pokojnikovo so prepeljali v Gorico.

Baron Rothschild umrl. — Šef rodbine Rotschild, baron Albert Rothschild, je v soboto ponoči od mrtvouda zadet umrl. Šef rodbine postane baron Louis Rothschild.

Rotschildovo premoženje znaša 700 milijonov. Zapuščinska pristojbina bo znašala okrog 20 milijonov kron.

Aretirana anarhista. — V Bocnu oziroma Rivi so na povelje okrajnega glavarstva v Meranu aretirali anarhista Carel in Doležal. Hotela sta se podati v Italijo ter tam umoriti italijanskega kralja in srbskega kralja Petra, ki se bo te dni nahajal na obiskih pri ital. kralju v Rimu.

Organizacija katoliškega učiteljstva v Avstriji. Sedaj imamo v Avstriji 27 katoliških učiteljskih društev, ki so združena v Kat. učiteljski zvezi, ki šteje 7000 članov. Zveza sama pa je zopet članica Svetovne zveze kat. pedagogov, ki pa šteje 70.000 članov.

Gališki žganjetočniki na Dunaju. V torek zjutraj se je z dvema posebnima vlakoma pripeljalo na Dunaj 2100 žganjetočnikov iz Galicije, da intervenirajo na merodajnem mestu, da se jim še nadalje dovoli točiti žganje.

Socialno vprašanje ali od kod izvira siromaščina delavskega ljudstva? Spisal dr. Josip Pavlica. Naznanjamo, da je pri upravi „Prim. Lista“ še nekaj iztisov te knjige. Cena 1 K.

Listnica uprave. G. Klančar Josip, posestnik v Lazah pri Planini: Naročnina plačana do konec t. l. 1911. Hvala!

Mestne novice.

Umrl je dne 13. t. m. preč. gosp. Josip Jarc, vikar v pokoju. Obolet je pred štirimi meseci za zlatenico, nakar se je šel zdraviti v bolnico čč. usmiljenih bratov v Gorici. Radi visoke starosti ni bilo več pomoči. Rojen je bil blagopokojnik v Vrtojbi dne 16. februarja 1823. Včeraj, dne 15. t. m. bi bil dokončal svoje 88. leto in nastopil drugi dan svoje 89. leto. Božja previdnost pa je hotela drugače. Včeraj je bil njegov pogreb in sicer ob 2. uri pop. iz bolnice. Blagopokojnik je služboval v dolgi dobi svojega življenja v raznih duhovnijah naše škofije. Svetila mu večna luč! Čč. gg. sobratom in drugim znancem ga priporočamo v molitev.

Smrtna kosa. Umrla je v soboto gospa Frančiška Gril, soproga znane pekovskega mojstra gosp. Jakoba Grila, v starosti 44. let zapustivši žalujočega soproga in obilo družino. Pogreb je bil v pondeljek ob 2. uri popoldne. Mir njeni duši! Preostalim naše sožalje!

Pogreb bivšega tržaškega namestnika Rinaldinija se je vršil včeraj v Gorici ob 2. pop. z južnega kolodvora skozi mesto na goriško pokopališče. Prvi je šel voz krasnih vencev, potem čč. duhovščina v zaprtem vozu, nakar je šel mrtvaški voz obložen z vencji. Zadaj je sledilo več dvopreženih kočij, v katerih so sedeli razni dostojanstveniki. Drugega občinstva ni bilo zadaj.

Kronberška voda. — Vsled pomanjkanja vode v kronberškem vodovodu je tukajšnji magistrat v torek zaprl vse privatne vodnjake, po katerih teče ta voda.

Aretočja. V torek zjutraj je policija aretirala že večkrat zaradi tatvine kaznovanega 49 letnega Ivana Medvešček, ker je v Kapucinski ulici ukradel 5 kg bakra. Medvešček je oženjen in celo njegova žena ga je storila nekoč aretirati, ker ji je nevarno grozil.

Tatvina. — Na tukajšnjem izvoznem trgu so neznani zlikovci v noči od 11. na 12. t. m. vlomili v tam postavljeno strelno šotor in odnesli imejtelju Kristjanu Mellert 1 površnik, 1 zimsko suknjo z denarjem v znesku 76 K, 1 par črevljev, očala, in žepno uro z verižico. O zlikovcih ni nikakega sledu.

Iz goriške okolice.

g V št. Ferjanu je umrla v četrtek popoldne mlada zakonska žena, soproga tamošnjega gospoda nadučitelja L. Likarja gospa Ljudmila Likar roj. Rolich v 23. letu svoje dobe. Tuberkuloza jo je spravila v prezgodnji grob. Zapušča dva mala otročiča. Pogreb je bil v soboto popoldne. Gospodu nadučitelju naše iskreno sožalje. Pokojnici: Večna luč naj ji sveti!

g Umrl je v Biljah v petek ponoči ob 11. uri Jožef Fornazarič, 18 letni sin Antona po domače „Mlekarja“. Spoštovani družini naše srčno sožalje o veliki izgubi, rajnemu dobremu mladeniču pa večni pokoj!

g Kojsko. („Soči“ po z o b e h.) „Soča“, ki je med drugim tudi glasilo „Sokolov“ na Goriškem, je dne 22. decembra m. l. obelodanila sledeče svarilo:

Stariši! Ako imate le količkaj razsodnosti v sebi, ne puščajte svojih sinov in hčera v klerikalna društva, ker tam jim preti nevarnost za dušo in telo. Pokvarjenost je tam doma in shujskajo jih tako, da se poživinijo in pozverijo. Klerikalne organizacije pretvarjajo zlasti mlade ljudi v živino in zverjad. Zato proč od njih! Zatreti treba klerikalno golazen, ki širi pokvarjenost, pohujšanje in poboje po deželi. Zatre pa se jo na ta način, da se jej odvzame zlasti mladino. Kdor hoče dobro svoji hiši in svoji družini, naj se ogiblje krivih prerokov iz klerikalnega tabora ter naj zabrani mladini, da bi se bratila z zapeljivci, ki tako željno stegajo svoje kremplje po njej. Kajti to divjanje po deželi, katero so vzročili klerikalci, mora nehati!

Dne 9. t. m. se je vršila pri tuk. okrožnem sodišču kazenska obravnava proti 7 „Sokolom“ iz naše vasi. Kakor znano, pa Sokol ni nikakor „klerikalna“ organizacija. Torej 7 „Sokolov“ je stalo na zatožni klopi zaradi dejanskega napada na gostilno g. Benedikta Mariniča. O tem napadu je „Prim. List“ poročal dne 17. februarja l. l. V tem poročilu je čitati, da so ti mladeniči brez vzroka ometavali omenjeno gostilno s kamenjem ter povzročili precejšnjo škodo. Dne 9. t. m. pa se je vršil obračun, iz katerega posnemljemo sledeče podatke: Obsojeni so in sicer: Franc Obidič in Anton Jančič vsak na 2 meseca, Vid Jančič in Dominik Bole vsak na 3 mesece, Miha Tomažič na 4 mesece in Ivan Stekar na 7 mesecev težke ječe.

Tako mladino si vzgojuje „Soča“ in potem ima še brezobraznost, svariti stariše pred „klerikalnimi“ organizacijami. Ne zadostuje-li „Soči“, da je zastupila že del naše slovenske mladine, hoče-li, da vsa mladina podivja?! „Klerikalna golazen“ (tako jo imenuje „Soča“) ni še nikdar dala povoda, da bi „Soča“ tako o nji pisala! Sram te bodi, „Soča“!!!

g Otrok zgorel. Iz št. Petra nam poročajo: V soboto zjutraj je posestnik Keber zažgal na polju robido. Z njim je bila tudi 5 letna hčerka Valerija. Ko je oče videl, da je ogenj skoraj pogašen, je šel spet na delo. V tem času pa so prišli še drugi otroci zraven in nanesli na še tlečo žerjavico nove suhljadi, ki se je seveda kmalu unela. 5 letna Valerija, ki je bila tudi zraven, je šla preblizu ognja in oblekca se ji je unela in ji na životu skoraj zgorela. Ubogi otrok je bil tako opečen, da je v nedeljo umrl za opeklinami.

g Iz Vrtojbe. Požar. — V soboto zvečer okolo 7. ure izbruhnil je v stari hiši g. veleposestnika Iv. Koglota v Dol. Vrtojbi velikanski ogenj. Najprvo je pričela goreti kopa stelje tik gospodarske hiše. Nato se je takoj vnel skedenj in senik ter hlev z vso shrambo vred. Na mah je švignil visoki plamen proti nebu. Domačini so takoj pritekli

na lice mesta in rešili, kar je bilo mogoče. Živina je rešena, drugo je vse uničil ogenj. Hišo in stanovanje so vendar-le z velikim trudom rešili. Ostalo poslopje, ki je služilo raznim potrebščinam, je pogorelo do tal. Žerjavica je do pondeljka tlela. Ognjegasci, ki so pritekli iz Gorice, so ogenj kmalu udušili, tako, da ob 2. uri popolnoči ni bilo več nobene nevarnosti, da bi se ogenj razširil na sosedne hiše. Škode je napravil ogenj gotovo nekaj tisoč kron. Poslopje je bilo zavarovano. K sreči, da ni bilo ta večer nikakega vetra, sicer bi bilo v nevarnosti lahko 8—10 sosednih hiš. — Kako je nastal ogenj, se do sedaj še ne ve. Značilno pa je pri vsem tem to, da so prejšnji večer, to je v petek, ravno ob tej uri, ko so v stari hiši večerjali, odnesli neznan zlikovci iz palače, kjer stanujeta dva sinova Koglota, mladi nevesti vso zlatenino in vžgali v peči poročno obleko, tako, da je že v petek v palači nastal ogenj, ki so ga pa koj omejili. Ker je pa v soboto pričelo v stari hiši goreti baš ob tem času, ko so pričeli večerjati, se dá iz tega sklepati, da je bila tu vmes najbrže kaka zlobna roka.

g Vrtojba. Podpisani odbor najuljudnejše vabi vse kršč. misleče delavce, delavke in vse druge tovariše kršč. misli, k ustanovitvi podružnice „Jugoslovanske strokovne zveze“, ki bo v nedeljo dne 19. t. m. ob 11. uri predpoludne v prostorih gostilne Ivan-a Batistič-a (Gor. Vrtojba). V nadi, da bode ta sestanek polnoštevilno obiskan, bilježi z geslom — roko v roki, do cilja!

pripravljalni odbor „J. S. Z.“.

g Miren. — Županstvo Miren šteje 1739 prebivalcev, ki se tako le razdele: Miren 1500 in Rupa 239.

g Telovadni odsek Orel v Mirnu priredi zadnjo pustno nedeljo dne 26. t. m. ob 7. uri zvečer veliko pustno veselico. Na vsopredu bodo jako zanimive točke. Posebno moram omeniti, da se pripravljajo jako lepi telovadni in atletski nastopi. Naš rokoborski krožek nastopi z rokoborbo za prvenstvo. Ta nastop bode jako zanimiv, ter bode imelo občinstvo priliko videti spretnosti bodisi napadanja ali brambe rokoborcev. Dalje se pripravljajo jako lepe telovadne skupine, ter skupine mramornatih kipov, kar je za naše odseke novo. Tamburaški zbor nastopi z mnogo lepimi komadi. Preskrbljeno bode tudi za zabavo s šaljivo loterijo in pošto. Za smeh bode pa skrbel rokoborec, ki se bode med raznimi točkami sam z seboj boril. Omeniti moramo, da se bodo vse točke razven tamburanja vršile na odru, ki bode jako zanimivo dekoriran.

g Bilje. — Županstvo Bilje šteje 1354 prebivalcev, ki se tako-le razdele: Bilje 937 in Orehovlje 417.

g Solkan. (Požar). V noči od četrta na petek in sicer okoli 11. ure zvečer izbruhnil je v Solkanu požar in sicer v poslopju dedičev pok. župana solkanškega A. Mozetiča v takozvanem „kloštru“. Ogenj, ki je nastal baje le po ne previdnosti, je uničil več hišne oprave, steljo, seno in mnogo drugega blaga. Kar je ostalo sobne oprave, ki je bila vižena skozi okno na tla, se je večinoma pokvarila. Na pomoč so kmalu potem prišli ognjegasci z državnega kolo dvora v Gorici in kmalu so ogenj omejili. Škoda je še precejšnja in je krita z zavarovanjem.

g Samomor Solkanke v Poreču. V sredo zvečer je prosila 18 letna Alojzija Komel iz Solkana svojo gospodinjo Pavletich v Poreču, pri kateri je služila, naj ji da malo ognja, ker jo v sobi močno zebe. Gospodinja je to storila ter prinesla ogenj v ilavi posodi v sobo.

Drugo jutro se deklica ni prikazala in gospodinja je šla trkat na vrata, a dobila ni nikakega odgovora. Šla je klicat sosede, s katerimi je vdrla v

sobo deklice. Deklica je ležala liki speča na postelji. Vse klicanje gospodinje je bilo zaman, deklica je bila mrtva — zadušila se je z ogljikovo kislino. Vzrok samomora je baje ta, da se je njen prejšnji ljubimec zaročil z drugo. —

g Vojaki v Kojskem. Kakor smo izvedeli, se nastanijo štiri stotnije planincev v Kojskem in sicer v Gradu. Pogodba je uže podpisana. Kakor se vidi, bo naša meja v kratkem času zasedena z vojaštvom.

g Iz Dornberga. Dne 2. t. m. je imelo naše Izob. društvo svoj letni obč. zbor, na katerem sta predavala g. dr. Anton Breclj in g. prefekt Ivan Rejec o družini in organizaciji in vzgoji. Potem so bili predloženi računi in društveno stanje koncem l. 1910, nakar je sledila volitev odbornikov in oglednikov. Izvoljeni so: A. Žorž za predsednika; Jožef Saksida za podpredsednika in knjižničarja; France Šinigoj za tajnika; Lovro Čotar za denarničarja. Odborniki gg.: Franc Berce (župan), Berce Franc (cerkovnik), Šinigoj Alojz, Žorž Jožef, Berce Iv. Preglednika sta: Vodopivec Ant. in Mozetič Andrej. Upamo dobre prihodnosti za društvo od delavnih odbornikov, kateri že pripravljajo veselico za prihodnjo nedeljo.

g Iz Dornberga. V nedeljo, dne 19. t. m., priredi naše „Slov. kat. izobraževalno društvo“ s tel. odsekom „Orel“ lepo veselico v posojilničnem salonu. Na vsopredu je: Nagovor, predavanje, petje, deklamacije, igra in telovadba na drogu. Začetek ob 3 in pol popoldne. Vstopnina s sedežem l. K, stojišča 40 vin., člani 20 vin. K obilni udeležbi vabi o d b o r.

g Požar je uničil v soboto zvečer v Fari senik poln sena. Škode je več tisoč kron.

Iz ajdovskega okraja.

a V št. Vidu na Vipavskem je dne 12. t. m. umrl najstarejši mož naše doline, Jožef Kodrè, oče veleč. g. Janeza Kodrè, župnika pri Sv. Križu pri Ajdovščini, v 98. letu. Rojen je bil 19. marca 1813. Prejšnje čase še bolj trdnega zdravja je bil odličen mož pri cerkvi in občini. Udano in potrpežljivo je prenašal zadnja leta butaro svoje starosti v postelji pri popolni zavesti, dobrem vidu in sluhu. Bil je mož poštenjak stare korenine. N. p. v m.!

a Šmarje. Sešteli smo v naši občini ljudi in živali. Povemo naj javnosti, koliko nas je. Prebivalcev je štelo naše županstvo z dnem 31. decembra 1910 1146. Goveje živine je bilo 466 glav, prašičev pa 469. — Kakor se vidi, nas je še precej in ni vzroka, da bi nas bilo strah.

a Iz Rihemberga. — Zadnjo nedeljo smo imeli pri nas izpostavljeno sv. R. Telo 12 ur, od 6. zjutraj do 6. ure zvečer. Že v soboto je spovedovalo več spovednikov in vendar premalo, mnogo ljudi se je vračalo brez opravljene spoved, zlasti v nedeljo. Sv. obhajilo jih je prejelo 665. Cel dan je ljudstvo hodilo adorirat po določenem redu, tako je bilo vedno mnogo ljudi v cerkvi, da, izvzemši nekaj ur, vedno polna cerkev. — Pri obeh sv. mašah in pri sklepu je bila cerkev do zadnjega kotička nabito polna. Tu je vsakdo spoznal, da je nujno potrebna nova velika župna cerkev. — Sklepni govor je imel preč. g. O. Bonaventura iz S. Križa, ki je v vznešenih mislih in jedrnatih besedah označil sv. R. T. kot edino tolažbo v vsem gorju človeškega življenja. — Toliko pobožnosti, toliko dostojnosti in gorečnosti, toliko pozornosti med govori, resnici na ljubo povedano, se ni pričakovalo. — Rihemberško ljudstvo je res sijajno manifestiralo svoje neomajno versko prepričanje v pričujočnost Jezusa Kristusa v najsv. zakramentu in tako

javno pokazalo svojo katoliško zavest. — Ena sodba je po vsej župniji: Take veličastne, vesele, v zadovoljstvo vseh izvršene pobožne slovesnosti ni še bilo v Rihembergu.

V župniji Rihenberg oz. županstvu je po ljudskem štetju 2806 ljudi in sicer v Rihembergu 1865 s 359 hišami, na Brjah pa 941 s 149 hišami. — Mnogo jih pa je gotovo krog 200, letos v Trstu radi stabe letine. — Krog 300 jih je pa več ali manj stalno v službah oz. v delu v Trstu. Tako, da šteje Rihenberg krog 3300 ljudi.

Ajdovščina gradi lastno elektrarno.

Živinska bolezen na parkljih v Vel. Žabljah ni še ponehala. Poginilo je v zadnjem času 9 goved in 1 junica.

Iz kanalskega okraja.

kl Avče. V županstvu Avče je prebivalo dne 31. decembra minulega leta 666 prebivalcev. Prebivalstvo se je pomnožilo za 41 duš v 10 letih. Hišnih števil je 116. V naši občini imamo 319 glav goveje živine, 93 prašičev, 72 panjev čebel, 2 konja, 4 ovce, 2 kozji, 1 osla, 2 goloba in 880 kokoši.

kl Iz Avč. Te dni je dobilo naše županstvo obvestilo, da nakaže vlada za naš nov vodovod 8000 K. Dežela je dovolila 4300 K. Proračun za nov vodovod znaša 18.500. Primanjkljaj bo krila naša občina. Z zgradbo novega vodovoda se bo začelo še tekoče leto.

kl Kal. Tukaj sporočamo izid ljudskega štetja v našem županstvu. Številke v oklepih povedo število prebivalcev l. 1900. Občina Kal 1244 (1121), Levpa 997 (930), Lom 467 (459). Skupaj torej 2708 (2510). Napredovali smo v desetih letih za 198 oseb. Ako bi bili dne 31. decembra vsi oni naši rojaki, ki žive v svetu, doma, bi jih našli gotovo še en tisočak. Kakšne stroške nam ti napravijo, ker se ne pobrigajo za dosego domovinske pravice v krajih, kjer prebivajo nad 10 let, to ve naš občinski urad. Le bolniških stroškov za te rojake moramo plačevati na leto od 3000 do 4000 K! Dobro bi bilo, da bi bolniške stroške plačevala država. Saj podlegajo naše občine vsled bolniških stroškov. Prosimo, da bi se ta nasvet upošteval na pristojnih mestih.

kl Avče. — Tukašnje „Kat slov. izobraževalno društvo“ priredi dne 26. t. m. predpustno veselico. Vspored priobčimo prihodnjič. O d b o r.

Iz tolminskega okraja.

t Sv. Lucija. Pri nas se je naštel prebivalcev in sicer: 2755. Od teh je 24 Nemcev, 6 Čehov, dva Laha, ostali so Slovenci.

t Gor. Tribuša. Naše županstvo šteje in sicer: 734 prebivalcev, ki stanujejo v 118 hišnih številkah. Goveje živine imamo 321 glav, ovac 183, koz 19, prašičev 68, kokoši 490 in 60 panjev čebel.

t Hudajužna. Na veliko plesno „parado“ v Hudajužno so prišla nekatera obloška dekleta dne 12. t. m. Da so ta dekleta korajžna, bo to dovolj, če gredo ponoči same okoli. Ne vemo, ali so bila drugi dan zadovoljna. Oj matere, pazite na hčere!

t Podbrdo. (Poskušeni samomor.) — V torek ob 8. uri zjutraj se je hotel nek tujec vreči pod vlak v samomorilnem namenu. Ali ljudje, ki so bili na postaji, so opazili to še o pravem času ter reveža rešili. Ko so ga prijeli, je kričal in se tako obnašal, da so ga držali za umobolnega. Zato so ga zaprli v neko sobo na postaji, dokler ne bi prišli iz tržaške bolnice strežaji umobolnih penj. Ko je videl, da je neopazovan, pa je odprl okno ter se je vrgel

skozi isto (bilo je v I. nadstropju) na zemljo. Ali tudi sedaj se mu ni posrečilo umreti, marveč se je le na več mestih telesa ranil. Režeža so zavezali in odvedli v umobolnico v Trst.

Bil je to 42 letni poročen družinski oče in slikar Ivan Kreschnitz iz Inmosta, ki je prišel k sorodnikom v Podbrdo, da bi mu dali kako pomoč, ker se nahaja z družino v veiki bedi. Sorodniki so mu baje odrekli pomoč, zato si je hotel končati življenje.

t Podbrdo. — Na občnem zboru „Kat. slov. izob. društ.“ Podbrdo je bil dne 2. svečena t. l. izvoljen sledeči odbor: Ivan Kovač, predsednik, Ivan Torkar, podpredsednik, Andrej Štravs, blagajničar, Andrej Lapanja, tajnik, Anton Čufer, namest. blag., Valentin Kragelj, namest. tajn., Franc Kos, Peter Valentinčič in Matevž Dakskobler, odborniki. Kakor kaže, bode društvo v tekočem letu bolj napredovalo. Članov je pristopilo že lepo število. Tudi v gmotnem oziru so računi prav povoljni. Glede veselice, ki se bo vršila v nedeljo, t. j. 19. t. m., kakor je bilo že naznanjeno, opozarja društvo tem potom še enkrat. Pridite! **O d b o r.**

t Libušnje. — Županstvo Libušnje šteje 1535 prebivalcev, ki se razdele tako-le: Kamno 403, Smast 265 Vrsno 291, Ladra 215, Krn 193, Libušnje, 103 in Selce 65.

Iz cerkljanskega okraja.

c Veleč. g. dr. Frančiška Knavs, dekana v Cerknem je zadela hud udarec. Umrla mu je mati, gospa Frančiška Knavs roj. Lavrič, blaga žena in uzorna mati. Velečastitemu g. dekanu naše iskreno sožalje. Blagi pokojnici: Večni mir!

c Ošplco razsajajo v Šebreljah. Obolelo je nad 30 otrok. Slučajev smrti je bilo par. Šola je zaprta.

c Iz Poč na Cerkljanskem. — V naši vasiči uže več časa pogrešamo domačina J. Bevk a. Nihče ne ve o njem nič. Ali se mu je zmešalo, ali je kam pobegnil, ali pa je ponesrečil.

Iz bovškega okraja.

b Za župana v Bovcu je izvoljen g. Leopold Jonko.

Iz komenskega okraja.

km **V Štanjelu** je v četrtek umrla občespoštovana g. Marija Hočev ar. Pokojnica je bila mnogo let učiteljica

ročnih del v Štanjelu, Avberju, Kobiljeglavi in Gabrovici, skrbna gospodinja tersploh vzor ženske. N. p. v m. l.

km **Sestanek Sod. Ss. Cordis Jesu za dekanijo Komen** bode dne 23. t. m. ob 10. v Rihenbergu.

km **Gabrovica.** Pri nas smo dne 18. decembra razdelili občinsko gmajno. Ta dan smo igrali, kateri kos pripade temu in onemu posestniku. Nekateri imajo sedaj na gmajni veliko dela. Čistijo kamenje, pokladajo vidne mejnike, gmajno obzidavajo itd. Posebno se trudijo nekateri res vzgledni kmetovalci. Od jutranje zore do mraka so na gmajni in pridno delajo. Hvalevredni kmetovalci! Drugi naj bi jih posnemali! **G a b r o v č a n.**

km **Škrbina.** — Kat. slov. izobraževalno društvo v Škrbini priredi v nedeljo 19 t. m. ob 4. pop. v prostorih g. Cotič Jos. veselico. Na vsopredu je petje m o š. in mešanil zborov, igra „Čašica kave“ in „V ječi“ in „Šaljiva godba“. Nastopijo tudi škrbinski „Orli“ v kroju. Vstopnina za sedeže 1 K, stojišča 40 vin. K veselici uljudno vabi — **o d b o r.**

km **Vabilo** na veselico, katero priredi „K. sl. izob. društvo“ in „Marijina družba“ na Vel. Dolu dne 19. febr. ob 3. pop. v čipkarski šoli s sledečim vsopredom: 1. „Bratom Orlom“, m. zbor; 2. Deklamacija; 3. „Sv. Cita“, igra v treh dejanjih. Med posameznimi dejanji se poje; 4. „Kedar mlado leto“; 5. „Mladost ni“; 6. Deklamacija; 7. Tamburanje; 8. „Tihotapci“, šaljivi prizor; 9. „Tiha noč“, poje ženski zbor. Vstopnina: Se-

deži I. vrste 1 K, II. vrste 60 vin., stojišča 40 vin., otroci 20 vin.

O d b o r.

km **Vabilo** k veselici s petjem in tamburanjem, katero priredi „Kat. slov. izob. društvo“ v Nabrežini dne 19. februarja t. l. v dvorani gosp. Franca Gruden. Začetek ob 5. uri popoldne. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K, sedeži II. vrste 80 vin. in stojišča 40 stot. K obilni udeležbi vabi **o d b o r.**

km **Vel. Dol.** Dne 12. t. m. je predaval pri nas veleč. g. dr. Lavrenčič o nasledkih slabe vzgoje. Krasno in temeljito je ovrget načelo svobodomi-

slecev: „Uživaj“, in dokazal veljavnost krščanskega načela: „Zatajaj se“. Vse je spričal z zgledi iz zgodovine starega veka. — Največjo sramoto si vtisnejo oni naši sosede, ki se za kaj tako vzvišenega in koristnega, kakor so ta predavanja, ne zmenijo. Mladenci, naj se pokaže sad toliko lepih nauk!

Iz sežanskega okraja.

š Tomaj. V županstvu Tomaj se je naštelo 1459 prebivalcev. Pomnožilo se je za 26 duš v desetih letih.

ZAHVALA.

Za izkazana srčna čutila povodom prerane smrti našega ljubljenega in nepozabnega

Feodorja

in za spremstvo na poti k večnemu počitku se iskreno zahvaljujemo vsem domačinom in tujcem. Posebno zahvalo izrekamo tem potom preč. duhovščini, dragim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so v tako mnogobrojnem številu izkazali dragemu rajnkemu zadnjo čast.

Nadalje se zahvaljujemo sl. uradništvu iz Gorice in Tolmina ter vsem darovateljem krasnih vencev. Enako zahvalo izrekamo vsem onim, ki so nam na katerikoli način izrazili svoje sožalje.

Sv. Lucija, dne 14. svečana 1911.

Žalujoči rodbini Kovačič-Jamšek.

ZAHVALA.

Ob prebitki izgubi našega preljubega sina oziroma brata

JOŽEFA FORNAZARIČ

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najtoplejšo zahvalo za vse izraze globokega sočutja.

Posebno pa se zahvaljujemo č. g. kuratu za nagrobni govor, pevcem in pevkam za ganljivo petje, društvom in vsem prijateljem in znancem, ki so spremili rajnkega v tako obilnem številu h večnemu počitku. — Bog plačaj!

V Biljah, 12. februarja 1911.

ŽALUJOČA RODBINA.

Zahvala.

Povodom nenadmesne izgube naše ljubljene soproge oziroma matere, gospe

FRANČIŠKE GRIL,

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na zadnji poti v večnost. Iskreno se zahvaljujemo čč. duhovščini župne cerkve na Travniku, društvu „Skalnica“, ki je z zastavo v obilnem številu spremilo pokojnico k večnemu počitku, društvu Srca Jezusovega, drugemu odličnemu ženstvu, nadalje mnogostevilnim gospodom, prijateljem in znancem, tako, da je bilo spremstvo naravnost ogromno.

Bog vsem stotero poplačaj.

GORICA, dne 14. februarja 1911.

Žalujoči ostali.

Kathreiner Kneippova sladna kava

služi zaradi svojih nedosežnih vrlin vsak dan na milijone ljudem. Edina prava družinska kava! Po ceni in zdrava.

Svojo ljubo mater

FRANČIŠKO KNAVS,

roj. Lavrič,

ki jih je Gospod dne 10. t. m., večkrat prevideno s sv. zakramenti, v 68 l. njih trudapolnega življenja, z doma v Loškempotoku na Hribu 11, poklical k Sebi v boljše domovanje, prav srčno priporoča vsem p. n. čč. gg. duhovnim bratom, prijateljem in znancem v pobožno molitev.

CERKNO, dne 10. febr. 1911.

Dr. Frančišek Knavs, župnik-dekan, sin.

Droblinice.

Ljudsko štetje na Pruskom. Po ljudskem štetju z dne 1. decembra 1910 ima Prusko 40,157.573 prebivalcev proti 37,293.535 prebivalci v l. 1900.

Kuga v Mandžuriji. — V mandžurskih središčih Mukdenu in Harbinu kuga ponehuje. Število bolnikov se sicer ni zmanjšalo, ali bolezen že nekoliko dni ne napreduje. V vasi Hulandu blizu Harbina je začelo 3000 Kitajcev pleniti in ropati. Poslali so jim vojaštvo nasproti. Poroča se, da je kuga izbruhnila tudi v Koreji. Razširja se pa kuga v Tiesintsinu in Cifu.

Strašna pošiljatev. — Iz Varšave brzojavljajo: Soproga nekega policijskega stražmojstra, ki se je te dni podal na službeno potovanje, je dobila po pošti zabojček. Ko je zabojček odprla, našla je v zabojčku — odrezano glavo svojega moža. Žena je ob tej strašni pošiljati omedlela.

Koliko je židov na svetu? — Na celem svetu je 11,817.783 židov. Od teh odpade: na Evropo 8,942.266, na Ameriko 1.889.409, na Azijo 522.635, na Afriko 341.867, na oceanske otoke 17.016. Evropejski židje so razdeljeni po posameznih državah sledeče: v Rusiji 5,110.548, v Avstriji 1,224.889, na Ogrskem s Hrvaško 851.378 v Nemčiji 607.862, v evrop. Turčiji 282.277, v Rumuniji 266.652, na Angleškem 238.275, na Holandskem 105.988, na Francoskem 100.000 (samo v Parizu 70.000), Švica 12.165. Mesto New-York šteje največ židov: 1,062.000; Budimpešta šteje 186.017, Dunaj pa 146.926 židov.

Ukradena roka kipa sv. Terezije. V karmelitskem samostanu v Olivaresu na Španskem je bila odbita in odnešena desna roka od kipa sv. Terezije. Na roki so bile dragulje v skupni vrednosti 200.000 K. Policija še ni zasledila zločincev.

Slovanske občine v apeninskih gorah v Italiji. — V visokih Apeninah v srcu Italije so tri občine, katerih prebivalstvo govori jezik slovanski. Te tri občine se imenujejo Schiavi d'Abruzzo, San Felice in Monte Mitro. Ime Schiavi d'Abruzzo že samo kaže, da je prebivalstvo tega kraja slovansko. Občina San Felice se v razliko od ostalih vasi enakega imena imenuje od sosednega italijanskega prebivalstva „San Felice Slavo“. Vse imenovane tri vasi leže vzhodno od Rima. Prebivalstvo v teh občinah govori neko čudno slovansko-italijansko mešanico, v kateri pa prevladuje še slovanski živelj. Ostanki nekdanjega slovanskega prebivalstva se nahajajo še v bližini samostana Monte Cassino med Rimom in Napoljem. Kdaj so se Slovani naselili v onih treh občinah, se ne more dognati. Čisto gotovo je, da so se naselili že v prestarih časih. Domneva se, da so Slovani prišli v te kraje že v času rimskih cesarjev. Nekateri znanstveniki so mnenja, da je Slované naselil v teh krajih ali cesar Belizar ali pa Narses, zakaj zgodovinar Prokopij piše, da sta ta dva cesarja za časa svojega vladanja naselila mnogo Slovanov v Italiji. Nekateri znanstveniki so celo mnenja, da je bil cesar Belizar sam Slovan in da njegovo ime Belizar ni ničesar drugega kakor slovanski besedi „beli car“.

Gospodarske vesti.

Okus po plesnu v vinu. V naših krajih, kjer se z vinsko posodo jako malomarno ravna in se ta vsled tega pogostoma pokvari, je okus po plesnobi v vinu nekaj navadnega. Če je dobilo pa vino enkrat ta okus, ga ne spravimo zlahka iz njega.

Ako je okus komaj poznati, potem se priporoča vino pretočiti in pri tem mu priliti na vsaki hl približno 1/4 do

1/2 l dobrega olja. Olje se pri pretakanju z vinom dobro zmeša in to vzame precej neprijetnega duha nase.

Ko je sod poln, pustiti je, da se nabere olje vrhu vina in nato ga je z nategačo odtočiti ter vino zaliti. Seveda ostane večinoma nekoliko okusa po vinu. Ako počem vino še čistimo z želatino ali jajčjo beljakovino, odvzamemo mu še precej neprijetnega okusa. Priporoča se nadalje večkratno pretakanje, ker vpliva tudi to na dotični okus.

Če ima pa vino močan okus po plesnobi, ni ga sredstva, ki bi mu ga odstranilo. Tako vino ni več za kupčijo. Ako ga pa doma uporabljamo, se mu polagoma privadimo tako, da ne bomo dostikrat neprijetnega okusa niti občutili. Kdor večkrat pije tako vino, izgubi seveda zmožnost spoznavati pokvarjena vina. Zato bi ne priporočali onim, ki se bavijo z vinsko trgovino, da taka vina redno pijejo.

Pasma. Lastnosti dobrih mlekaric se tudi prenesejo na zarod. Zato je nujno potrebno, kjer so mlekarne ali v bližini mest, kjer se mleko lahko drago proda, rediti vsa teleta od dobrih mlekaric. Redimo za pleme bodisi telice ali junčke. Le iz takih bomo zopet vzredili dobre mlečne krave. Posebne važnosti je junček od dobre mlekarice ker plemenjak prenese mlečne lastnosti, ki jih je podedoval, na precejšnje število vplemenjenih krav. Dobra krava mlekarica, dá le eno tele vsako leto in prenese torej svoje mlečne lastnosti na eno živino. To dobro znajo ceniti umni živinorejci, kateri visoke cene zahtevajo za plemenjake, ki izvirajo od dobrih mlekaric. Prepričani so, da bodo taki plemenjaki gotovo prenesli dobre mlečne lastnosti na zarod. Zato je nujno potrebno, da gospodinja poskrbi, da se bodo vsa teleta od dobrih mlekaric redila. Da pa izve, katera krava je najboljša mlekarica, je potrebno, da se vodi zapisnik za poskušno molžo.

Vse našteje okolnosti več ali manj vplivajo na pridobitev mleka, zato pa je tudi potrebno, da jih vsaka gospodinja upošteva.

Loterijske številke.

11. februarja

Trst 27 58 34 18 1

Lepo posestvo na prodaj na Pečinah.

Proda se takoj z vsemi gospodarskimi poslopi in z vso premičnino posestvo, zemljišče blizu hiše, hiša tik ceste. Redi se lahko 4—5 goved. Natančna pojasnila da lastnik

Miha Mrak,
Pečine št. 12.

Hišne posestnike v GORICI

opozarjam, da prevzamem po pogodbi administracijo (oskrbnišvo) hiš. — Naslov pové iz prijaznosti upravništvo tega lista.

Oznanilo.

Podpisani pekovski mojster priporočam slavnemu občinstvu, zlasti cenjenim gostilničarjem svojo **PEKARNO**. Prodajam izvrsten kruh in razno drugo pecivo. Postrežba je točna in poštena, da se ne bojim tekmovalcev.

Valerij Simčič,
pekovski mojster
p. Dobrovo v Brdih.

Klobučar M. Horvat

v Gorici

Gosposka ulica šte. 12

ima v svoji zalogi najraznovrstnejše klobuke: mehke, trde in cilindre po najnižjih cenah. V zalogi ima najboljšo kožukovino za ovratnike in notranjo prevleko sukenj itd. — Kožuhovino kupuje po najvišjih dnevnih cenah. Priporoča se p. n. občinstvu v mestu in na deželi zlasti pa preč. duhovščini.

Postrežba strogo poštena.

Štev. 240

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

zastavil 17. četrtletja, t. j. mesecev

oktobra, novembra in decembra 1909

začne v

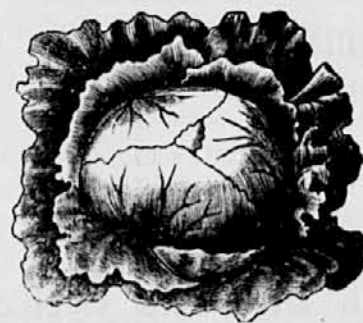
ponedeljek, 6. marca 1911,

ter se bo nadaljevala naslednje delavnice in sicer četrtke in ponedeljke, od 9. ure zjutraj do 1. poludne.

Dne 8., 11., 15., 18. in 22. marca bodo v dražbeni dvorani na ogled sl. občinstvu dragocena zastavila, ki se prodajo na naslednji dražbi, od 10. do 12. predpoludne in od 3. do 4. pop.

V Gorici, 24. januarja 1911.

Od ravnateljstva zastavljavnice.

Vrtna semena

kakor: karfijola, kapus, verzot, koleraba, korenček, peteršilj, solatna pesa, mesena redkvice, radič, različne solate, endivija, špinača, grah, šparglji, dalj:

vs a deteljna, travna in poljska semena

priporoča trgovina s semeni

Sever & Urbanič

Ljubljana

Cenovnik p šiljava na zahtevo zastonj.

Anton Potatzky

naslednik JOSIP TERPIN.

v Gorici, na sredi Raštela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče niruberskega in drobnega blaga ter tkanin, preje in utij.

Potrebščine

za pisarne, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje

Potrebščine za krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni veneci mašne knjizice

Hišna obovala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejmah in trgih ter na deželi.

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban Gorica,

Magistratna ulica šte. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

— Blago se razpošilja franko. —

Prave švičarske ure

zlatnino in srebrnino itd. naku-pite najbolje in najceneje pri tvrdki

Aleksander Ambrožič

GORICA, Korso J. Verdi 26.

Istotam se izvršujejo popravila v to stroko spadajoča točno in po najnižjih cenah.

Restavracija

„TRI KRONE“

GORICA — Gosposka ulica

ima vedno sveža jedila, toči pilzensko in steinfeldsko pivo, izborna domača vina in teran. — Cene zmerne.

Ferdinand Baumgarten,
restavrater.

Naznanilo.

Slav. občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel od g. Antona Obidiča njegovo staroznano

čevljarske delavnico

v Semeniški ulici št. 2.

Priporočam se slav. občinstvu za mnogobrojna naročila in zagotavljam točno in dobro postrežbo ter zmerne cene.

Josip Černovic,

čevljarski mojster

Gorica, Semeniška ulica št. 2.

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,

v GORICI

Gosposka ulica šte. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonijalnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

Odlikovana pekarija

in sladčičarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu

(v lastni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, pinee itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

BENJAMINI

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIĆ & ZAJEC

GORICA v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nosilce (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Pozor! Eno krono nagrade!

Pozor! Eno krono nagrade!

Prosiva zahtevati listke!

Peter Cotič,

čevljarški mojster, Gorica
Raštev 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne.

Edino zastopstvo najboljšega čistila za crevije in usnje.

VIKTOR TOFFOLI GORICA

Velika zaloga oljkinega olja iz najugodnejših krajev

Jedilno olje po 1.04 K liter

Jedilno fino	K 1.04	Marsiglia	K 1.28
Istrsko	1.12	Bombay	1.20
Corfu	1.20	Bari	1.40
Puglie	1.20	Luca	1.60
Jesih vinski		najfinejše	2.-
		Milo in luči	

Priporočam čč duhovščini in cerkvenim oskrbništvom.

Edina zaloga oljkinega olja v Gorici, via Teatro 16 in via Seminario 10. Telefon 176.

Odlikovana mizarska delavnica s strojevim obratom

ANT. ČERNIGOJ

Gorica Tržaška ul. št. 18.

Zaloga pohištva iz lastne delavnice. Izdeluje cerkvena dela, spovednice, klopi, okvirje, klečalnice itd. Vsakovrstna dela za stavbe.

Gamaše raznovrstne, izdeluje se tudi po miri.

Galoše prave ruske, se popravlja.

Usnje podplati ter čevljarške potrebščine.

Vrvarsko raznovrstno blago.

I. Drufovka Gorica

Gosposka ulica 3. (Nasproti Montu.)
Ustanovljena tvrška leta 1866.

Lekarna Cristofoletti v Gorici na T

Trskino (štokfise) Posebno sredstvo leznil in splošni Izvrna stekleni ravnomena barri Trskino železo Raba tega olja poročljiva otroki ki so nervozni

Trskino jetrno olje se železnim jodecem.

S tem oljem se ozdravijo v kratkem času s gotovostjo vse kostne bolezni, žlezni otroki, gol Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegije, preliče se vedno v mojem predno se napolnijo steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim čč. odjemalcem glede sposobnosti za zdravljenje.

Cristofolettijsva pijača iz kine in ž

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trsknim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinar.

Goriška zvez

gospodarskih zadrug in društev v (registrovana zadruga z omejeno zavez

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Čevljarška zadruga v M

naznanja sl. občinstvu, da je odprjalno svojih izdelkov na trgu sv.

vogalu v Rabatišče šte. 1 ter se za obilno naročbo. --- Ima v zalovrstnega obuvala ter sprejema na

zmernih cenah.

Največjo zalogo pohištva za Goriško z lastnimi delavarsko in tapetarsko stroko ima

A. Breščak - Go

Gosposka ulica št. 14 (v lastni

Velika izbér raznovrstnih žimnic, vložkov, ogledal slik, stolov in hišni upravi. Glede cen konkuriram lahko vsakemu, ker pri lastnih delavnic.

Za mnogobrojna naročila se toplo priporočam

ANTO

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrovana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obstovala pričeni s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po 4% (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

- na vknjižbo po 5% (pet in en četrt od sto);
- menico oziroma poroštvo po 6% (šest od sto.)

Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo nespremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

Podružnica

„Ljubljanske kreditne banke“

V GORICA

se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. Vloge na knjižice obrestuje po 4 1/2%, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavnica K 5,000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K

PODRUŽNICE: Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.